

Didactief Special

OPINIE EN ONDERZOEK VOOR DE SCHOOLPRAKTIJK

Bart (16) is klaar voor
passend onderwijs
U ook?

In samenwerking met
Steunpunt Passend
Onderwijs VO | VO RAAD

COLOFON:

Deze special is gemaakt in opdracht van en met een financiële bijdrage van het Steunpunt Passend Onderwijs VO van de VO-raad. Wilt u meer weten over het steunpunt neem dan contact op met Lisa-Marie van den Brink via steunpuntpassendonderwijs@vo-raad.nl

Coördinatie: Paulien de Jong
Eindredactie: Paulien de Jong
Coverbeeld: Bas Beentjes, De Beeldredactie
Cartoons: BUREAUBAS
Vormgeving: FIZZ marketing & communicatie

Voor meer informatie over specials kunt u zich wenden tot de redactie van Didactief, Molukkenstraat 200, 1098 TW Amsterdam, tel. 06 20 61 20 70, www.didactiefonline.nl, redactie@didactiefonline.nl

De redactie dankt de volgende sponsor:
Steunpunt Passend Onderwijs VO

Steunpunt Passend Onderwijs VO

Het Steunpunt Passend Onderwijs VO van de VO-raad informeert, adviseert en ondersteunt scholen, schoolbesturen en samenwerkingsverbanden in het voortgezet onderwijs bij de invoering van passend onderwijs. Samen bekijken we aan welke ondersteuning u behoefte heeft. Denk aan enkele dagen ondersteuning van experts, het volgen van praktijkgerichte clinics of het laten uitvoeren van een praktijktoets. Hierbij staat kennisuitwisseling centraal. Op steunpuntpassendonderwijs-vo.nl leest u wat de invoering van passend onderwijs voor uw school of samenwerkingsverband betekent. De instrumenten op deze site geven handvatten om zelf aan de slag te gaan.

Meer informatie? Kijk op www.steunpuntpassendonderwijs-vo.nl, bel de helpdesk: 030 232 48 00 of stuur een mail naar: steunpuntpassendonderwijs@vo-raad.nl (o.v.v. naam, schoolnaam en telefoonnummer).

Klaar voor passend onderwijs

Na een overgangsjaar in 2013 wordt de Wet passend onderwijs officieel ingevoerd. Schoolbesturen hebben zorgplicht en samenwerkingsverbanden krijgen het geld en de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van passend onderwijs. De nieuwe wet moet leerlingen die nu tussen wal en schip vallen ondersteuning op maat bieden. Hoe bereiden samenwerkingsverbanden in het voortgezet onderwijs zich voor? Wat ondernemen middelbare scholen om passend onderwijs vorm te geven? Weten docenten en ouders wat er precies verandert? Lees er alles over in deze special.

4

Voortrekkers

Ze zijn zo ongeveer permanent 'on tour' om hun verhaal over passend onderwijs op scholen en aan ouders te vertellen. Voortrekkers Marja van Leeuwen en Ank Jeurissen zijn blij met hun pioniersstatus.

6

Steunpilaren in de school

Het Regius College in Schagen is één van de scholen die voorop loopt in het bieden van passend onderwijs. Er zijn twee ondersteuningspunten in de school. Leerling Bart (16) vindt dat elke school verplicht een ondersteuningspunt zou moeten hebben.

8

Feit of Fabel?

Over passend onderwijs doet menig spookverhaal de ronde. Dominique van der Elst, programmamanager passend onderwijs bij het ministerie van OCW, neemt de fabels én de feiten onder de loep.

Is alles anders op 1 augustus 2014?

Jessica Tissink is adviseur bij de VO-raad

Het gaat beginnen! Hoewel de stelselwijziging in de Wet passend onderwijs op 5 november 2012 al werd vastgelegd, gaan scholen op 1 augustus écht aan de slag met passend onderwijs. Voor het voortgezet onderwijs een grote uitdaging. Misschien minder voor de vmbo-docenten - die vaak al gewend zijn aan het omgaan met verschillen en gedragsproblemen - maar wel voor het gros van de docenten havo en vwo. De meerderheid geeft frontaal-klassikaal les. Daar is niets mis mee, maar daarnaast moet er ook ruimte komen voor gedifferentieerd werken of werken in kleinere groepen. Om daadwerkelijk een slag te slaan in passend onderwijs, is tijd nodig. Omgaan met verschillen wordt niet voor niets gezien als complexe docentvaardigheid.

Van docenten die lesgeven op havo en vwo hoor ik regelmatig dat leerlingen het door hun beperking niet redden vanwege gedrag en sociale omgangsvormen. Het komt helaas voor dat een vwo-leerling met autisme of adhd afglijdt naar havo, vmbo, vso of zelfs uitvalt. Daar zitten ook hoogbegaafde leerlingen tussen. Ik maakte van dicht bij mee dat zonen van vriendinnen afstroomden van vwo naar vmbo (en dat niet afmaakten) of uiteindelijk hun diploma haalden via particulier onderwijs omdat zij door het syndroom van Asperger niet functioneerden in regulier onderwijs.

De uitdaging voor reguliere scholen is om deze leerlingen te laten functioneren op hun eigen niveau. Het is een groot misverstand dat die taak alleen rust op de schouders van docenten. Belangrijk is dat school(besturen) en teams een structuur creëren waarin de leerling het best tot zijn recht komt. Schoolbesturen krijgen zorgplicht. Het wordt mogelijk om meer maatwerk te leveren en op termijn verdwijnen de rugzakken en de zogenaamde 'slagboomdiagnostiek' (er wordt getoetst of het dossier voldoet aan de criteria). Het mooie hiervan is dat je binnen het samenwerkingsverband afspraken kunt maken over ondersteuning die aansluit bij de onderwijsbehoefte van leerlingen.

De implementatie van passend onderwijs ligt op koers. Bij de invulling is het essentieel dat ouders en teams meedenken. Dat klinkt eenvoudiger dan het is, want tot op heden voelen zij zich onvoldoende betrokken bij passend onderwijs. Zonde, maar ook logisch, omdat er voor de meeste leerlingen, ouders en teams nog niet zo veel verandert op 1 augustus. Als er straks geen rugzakken meer zijn, wordt het belangrijk om hen te betrekken. Juist hún wensen en nieuwe ideeën zijn een waardevolle toevoeging. Bovendien creëer je niet alleen draagvlak voor passend onderwijs, maar vergroot je ook de kans op het succes ervan.

Is nou alles anders op 1 augustus 2014? Nee, maar het is wel een memorabele datum waarop we met z'n allen een start maken om passend onderwijs zo goed mogelijk te implementeren in het Nederlandse onderwijsstelsel.

Passend onderwijs niet altijd **haute couture** 'Het kan ook **confectie** zijn'

Vooruitlopend op de start van passend onderwijs zijn in het voortgezet onderwijs al twee pioniers begonnen: de samenwerkingsverbanden (swv) Sterk VO Utrecht en Stichtse Vecht en Helmond-Peelland VO. Geen kind meer 'tussen wal en schip' is het doel. En meestal slagen ze erin passend onderwijs te bieden, vinden directeuren Ank Jeurissen en Marja van Leeuwen.

De kritiek op passend onderwijs is dat leraren en ouders zich slecht geïnformeerd voelen. De pioniers herkennen zich er niet in. Marja van Leeuwen, directeur swv Helmond-Peelland VO is zo ongeveer permanent 'on tour' om haar verhaal over passend onderwijs op scholen en aan ouders te vertellen. 'We zijn vooral bezig met het ontkrachten van spookverhalen dat het speciaal onderwijs verdwijnt en de ambulante begeleiding ophoudt. Ook dat hoort bij pionieren.'

Ank Jeurissen, directeur van swv Sterk VO: 'We hebben scholen op alle niveaus uitgebreid geïnformeerd en vragen hen met ouders over passend onderwijs te communiceren.' Het swv lanceerde vorig jaar een

toolbox met voorbeelden van brieven, presentaties en teksten voor schoolgidsen. Ook is er de 'Sterk VO ouder-app', met daarin informatie over de overstap van basis naar voortgezet onderwijs, veel gestelde vragen over passend onderwijs en informatie over de rol van het samenwerkingsverband.

Passend onderwijs staat voor de pioniers niet gelijk aan perfect onderwijs. 'Niet alles

wat technisch kan, is mogelijk,' zegt Van Leeuwen. 'Zoals in elke wijk speciale apparatuur voor een zieke leerling neerzetten,' illustreert Jeurissen. 'Maar je kunt wél zorgen dat een busje een leerling naar een speciale voorziening brengt. Het zou soms nog meer rust geven als je een begeleider op elke twee leerlingen kunt zetten, maar je bent al blij als je een begeleider per vier leerlingen kunt realiseren.' Van Leeuwen concludeert: 'Passend onderwijs is niet altijd haute couture, het kan ook confectie zijn.'

Beter klassenmanagement

Samenwerkingsverbanden passend onderwijs hebben twee hoofdtaken: ze maken een ondersteuningsplan voor het swv waarin staat op welke manier elke leerling passend onderwijs krijgt aangeboden. En ze beslissen welke leerlingen tot het voortgezet speciaal onderwijs worden toegelaten aan de hand van criteria die ze zelf opstellen. In Helmond-Peelland wordt getoetst op veiligheid, lichamelijke beperkingen en behoefte aan structuur.

Helmond-Peelland is een samenwerkingsverband van veertien besturen met achttien middelbare scholen en negen scholen voor voortgezet speciaal onderwijs (vso). In vier jaar tijd wil het samenwerkingsverband het aandeel van 5,2% vso-leerlingen met anderhalf procent omlaag brengen. Integratieklassen zijn een manier om kinderen thuisnabij naar een reguliere school te laten gaan. Het Vakcollege in Helmond heeft een klas van twaalf leerlingen met leerachterstand afkomstig van een vso-school voor zeer moeilijk lerende kinderen. 'Om de kinderen een vertrouwde basis te bieden, beginnen de leerlingen een kwartier later en hebben ze vaste docenten. Het doel van deze klas is de leerlingen te laten participeren in het reguliere onderwijs,' vertelt Van Leeuwen. Vso-scholen verdwijnen niet, maar worden wellicht op den duur kleiner in omvang. 'Door deze constructies proberen we meer kinderen in de eigen regio, thuisnabij en in een reguliere school op te vangen.'

Meestal lukt dat. Van Leeuwen: 'Daar hebben scholen verrassend weinig hulp bij nodig. Dat komt misschien doordat het idee van passend onderwijs niet zo nieuw is als wij soms denken,' vermoedt ze. 'Ze geven al veel langer passend onderwijs en verdienen dan ook alle lof. Wel hebben leraren volgens Van Leeuwen door passend onderwijs nog meer dan voorheen behoefte aan goed klassenmanagement en structuur om meer

Leerlingen beginnen een kwartier later en hebben vaste docenten

wachten. De processen achter de schermen proberen we te stroomlijnen zodat leerlingen weer onderwijs kunnen volgen en de ondersteuning krijgen die daarbij nodig is,' licht Jeurissen toe. 'Dat betekent beleid afstemmen, afspraken maken en documenten opstellen met scholen, gemeenten en jeugdzorginstellingen.'

Sneller handelen

De pioniers zijn tevreden over het verloop van passend onderwijs. Jeurissen merkt dat leerlingen baat hebben bij passend onderwijs, doordat ze sneller in beeld zijn. Zo is het aantal thuiszitters binnen Sterk VO sinds augustus 2012 met 50% gedaald. 'Ouders merken dat er eerder en sneller wordt gehandeld door intensievere samenwerking tussen de vier kernpartners op de scholen: leerplichtambtenaar, schoolmaatschappelijk werker,

Ank Jeurissen, directeur swv Sterk VO: 'Vanuit de pioniersstatus kun je bouwen, binden en nadenken over hoe je het voor leerlingen en scholen beter kunt maken.'

Marja van Leeuwen, directeur van swv Helmond-Peelland VO: 'Groot voordeel is dat je mee kunt ontwikkelen. Dat past bij mijn karakter en bij het samenwerkingsverband.'

leerlingen in het regulier onderwijs een passende plek kunnen bieden. 'Een lastige spagaat, want het samenwerkingsverband gaat niet over de professionalisering van docenten. Daar gaan de scholen over.'

Op elkaar wachten

Swv Sterk VO is een samenwerkingsverband van twaalf schoolbesturen met 22 middelbare scholen en zes vso-scholen in Utrecht en Stichtse Vecht. Het aandeel van 3,4% vso-leerlingen hoeft er niet omlaag. Voor elke jongere een passende plek, is het streven. 'Het kan zijn dat de doelgroep van speciale voorzieningen wijzigt doordat een vso-cluster 4 bijvoorbeeld ook havo niveau gaat aanbieden. Sterk VO heeft daarbij een faciliterende rol. 'Wij merkten dat er soms leerlingen tussen wal en schip vallen omdat hulpverleners en de school op elkaar zitten te

jeugdverpleegkundige en begeleider passend onderwijs van Sterk VO.' Docenten hebben daarbij ook een rol door zich niet te laten afwimpelen. 'Ik hoor soms dat leraren vijf keer om hulp vragen voor een leerling en het erbij laten zitten als er niets gebeurt,' vertelt Jeurissen. 'We gaan door tot er een plan is voor een kind en dat plan moet uitgevoerd worden.'

Er zijn kinderziektes als formulieren voor ondersteuningstoewijzing die scholen te ingewikkeld vinden. 'Erken dat en pas het aan,' adviseert Jeurissen. 'En natuurlijk doen we niet alles goed en zijn er soms incidenten, zoals een leerling die te laat in beeld komt waardoor de overstap naar een vervolgschool in gevaar komt. Soms zijn er complexe problemen, bijvoorbeeld bij leerlingen en ouders die naast psychiatrische hulp ook op andere fronten ondersteuning nodig hebben. Daardoor duurt het een tijd tot de school samen met de ouders, hulpverleners en ggz tot een goed en uitvoerbaar traject komt om het kind weer naar school te laten gaan. Toch denk ik dat we er grotendeels in slagen leerlingen een passende plek te bieden. De rugzakleerlingen krijgen nog steeds de ondersteuning die zij nodig hebben en op elke school is een begeleider passend onderwijs aanwezig.' ■

Het Regius College werkt met ondersteuningspunten

‘Het geeft een gevoel

De rugzakjes voor kinderen met een indicatie verdwijnen. Scholen mogen dit geld vanaf 1 september inzetten voor álle leerlingen die korte of langdurige begeleiding nodig hebben. Het Regius College in Schagen is één van de scholen die voorop loopt in het bieden van passend onderwijs. Zij hebben speciale ondersteuningspunten in de school.

Vier moderne gebouwen met in het midden een Cruyff Court waar kinderen voetballen onder een strakblauwe hemel. We zijn bij het Regius College in Schagen. Een grote school - 3.300 leerlingen - die onderwijs biedt op alle niveaus, van praktijkonderwijs tot gymnasium. Alle locaties hebben ondersteuningspunten: lokalen waar leerlingen naar toe gaan die extra begeleiding nodig hebben. De afdeling aan de Wilhelminalaan heeft er twee, voor leerlingen van vwo, havo en vmbo. In het eerste lokaal zit ‘de Trajectgroep’. Deze bestaat al ruim zes jaar. Hier worden leerlingen ondersteund met bijvoorbeeld angststoornissen, depressie, adhd, add of autisme. Kinderen met (nu nog) een rugzak. Zij hebben vaak langdurige begeleiding nodig. In het andere lokaal zit het dit jaar gestarte ‘Pluspunt’. Hier kunnen alle kinderen terecht die kortdurende hulp nodig hebben. Dit is een overgangsjaar, want volgend schooljaar worden de twee groepen samengevoegd. Passend onderwijs voor álle leerlingen, mét en zonder indicatie.

De begeleiders zien de groepen als hun gezamenlijke verantwoordelijkheid. Ze zullen meer overleggen. Wel blijven beide lokalen in gebruik.

Het is kwart over 11. In het lokaal van ‘de Trajectgroep’ drinken twee jongens rustig een pakje sap. Ze pauzeren hier, omdat de aula te druk is. Achterin het lokaal - aan een tafel die is afgeschermd door een schot - helpt een begeleidster een leerling bij het inplannen van het huiswerk. Een opgewekte 4-havo leerling komt binnen. Bart (16) maakt al sinds de brugklas gebruik van ‘de Trajectgroep’ en wil er graag over vertellen: ‘Ik heb adhd en pdd-nos,’ vertelt hij open, ‘en mijn ouders en ik vonden dat ik wel wat extra ondersteuning kon gebruiken.’ Een keer in de drie weken komt Bart hier om een gesprek te voeren. Met een begeleidster praat hij over hoe het met hem gaat. Of hij tegen dingen aanloopt en hoe hij die kan oplossen ‘Toen ik een onvoldoende

Passend onderwijs in Brabant

Het Pius X College in het Brabantse Bladel geeft sinds september 2012 als pilotschool passend onderwijs vorm met behulp van ‘Het Schoolteam’: een team van professionals met een achtergrond in de jeugdzorg, maatschappelijk werk en onderwijs (gefinancierd door de gemeente). Geen voormalig ambulante begeleiders, zoals op het Regius College. De nadruk ligt dan ook elders. ‘Het Schoolteam’ helpt met name kinderen met het oplossen van hun (buitenschoolse) problemen voor deze escaleren. Zorgcoördinator Willemijn van Rooy licht toe: ‘Een kind met angsten, of een kind dat drugs gebruikt,

krijgt direct hulp. Dat is de kracht ervan: als we vandaag iets signaleren, kan het kind de volgende dag al begeleid worden. Er is geen wachtlijst en we hoeven niet te wachten op een verwijzing.’ ‘Het Schoolteam’ is iedere dag aanwezig. In een apart lokaal voeren zij gesprekjes met leerlingen en helpen waar nodig. De professionals van het team komen ook bij de kinderen thuis om samen met de ouders problemen op te lossen. ‘Ik heb leerlingen gezien met grote problemen die dankzij ‘Het Schoolteam’ hun school hebben afgemaakt en nu een diploma op zak hebben.’

van veiligheid'

stond voor Engels hebben we samen een planning gemaakt.' Op dinsdag en woensdag maakt hij hier na schooltijd zijn huiswerk. 'Hier kan ik me veel beter concentreren dan thuis. Daar heb je een moeder, een kat en een computer. Allemaal dingen die afleiden.' Zowel in 'de Trajectgroep' als bij 'het Pluspunt', - geleid door voormalig ambulante medewerkers (en nu in dienst bij de school) en een onderwijsassistent -, komen de hele dag leerlingen binnen. Ze zijn hier op afspraak; in de pauze, na schooltijd of als ze een tussenuur hebben. Op het whiteboard staat een overzichtelijk schema met hun namen en de tijden waarop ze ingeroosterd zijn. Ook komt een kind wel eens onverwacht binnenstormen. Met zo'n leerling is afgesproken dat als hij merkt dat hij stoom moet afblazen, hij naar het ondersteuningspunt komt voor een *time-out*. Het is inmiddels half 1. Middagpauze. In het rustige lokaal van 'het Pluspunt,' dat uitkijkt op een veld bloeiende narcissen, maakt een jongen (14) op z'n gemak zijn aardrijkskunde huiswerk. 'Hij is hier sinds een week of vijf omdat hij moeite heeft met het krijgen van een goed huiswerkritme,' vertelt Hinke Knol, orthopedagoog en voormalig ambulante begeleider, die dit ondersteuningspunt vandaag bemant. Ze helpt veel leerlingen met het eigen maken van studievaardigheden: agenda goed gebruiken, plannen, samenvatten, leren leren. Maar ook helpt ze hen om hun gedrag te bepalen. Of om te gaan met hun gevoelens. 'Kinderen met autisme worden soms nerveus in onverwachte

situaties. Ze weten niet wat ze moeten doen. Wij bespreken dit dan. Wat kun je doen, bij wie

Bart vertelt zijn begeleider Hinke Knol hoe het met hem gaat. 'In "de Trajectgroep" kan ik me beter concentreren. Thuis heb ik een moeder, een kat en een computer.'

moet je zijn?'

De leerlingen die in aanmerking komen voor de ondersteuningspunten worden zorgvuldig geïndiceerd. Jan Jacob Jaasma, adjunct-sectordirecteur: 'Een leerling met problemen wordt in eerste instantie geholpen door de mentor. Als de mentor denkt dat de leerling meer begeleiding nodig heeft, wordt deze besproken in het interne zorgteam. Daar bekijken we welke zorg hij of zij nodig heeft en of het ondersteuningspunt hulp kan bieden.'

De bel gaat. In het lokaal van 'het Pluspunt' doet de veertienjarige jongen zijn aardrijkskundeboek

in zijn tas en sjokt weg om naar de les te gaan. Een paar minuten later komt een meisje - colbertje, spijkerbroek en rinkelende armbanden - binnen. Knol voert een gesprek met Sterre (13). Is haar gedrag al verbeterd in de wiskundeles? Ja, luidt het antwoord. 'Ik weet nu dat de docent niet tegen me is, maar me juist wil helpen. Daardoor ben ik nu gemotiveerder om me te gedragen.' Sterre krijgt, na een niet al te best rapport, sinds vijf weken twee keer per week hulp bij het eigen maken van studievaardigheden. 'Ik vond het moeilijk om me te motiveren en stelde het leerwerk steeds uit. Nu gaat het een stuk beter,' zegt ze.

Jaasma is blij dat de ondersteuningspunten effectief zijn. Toch zou het in zijn ogen nog mooier zijn als de lokalen van de ondersteuningspunten 'leeg' zijn. 'In de toekomst zouden we de begeleiders graag *in* de klas zien die preventief hulp bieden tijdens de les. Om zo nog sneller aan te kunnen sluiten bij wat de leerlingen nodig hebben. Maar voor nu zijn we heel tevreden met deze invulling.'

Leerling Bart vindt het ondersteuningspunt juist onmisbaar: 'In het derde jaar had ik last van een paar kwelgeesten in de klas. Ik ben zelfs wel eens zo getreiterd dat ik helemaal gek werd. Ik ben toen weg gestampt en heb een *time-out* genomen. Bij het ondersteuningspunt kreeg ik hulp om hier mee om te gaan.' Bart vindt dat elke school een ondersteuningspunt zou moeten hebben. 'Het geeft een gevoel van veiligheid.' ■

Kijk voor meer praktijkvoorbeelden op:
www.steunpuntpassendonderwijs-vo.nl/ondersteuning/praktijkvoorbeelden

Passend onderwijs:

De feiten (én de fabels)

'In augustus bestormen busladingen probleemkinderen de school.' 'Ouders worden de baas.' Over passend onderwijs doet menig spookverhaal de ronde. Dominique van der Elst, programmamanager passend onderwijs bij het ministerie van OCW, neemt de fabels én de feiten onder de loep.

Dominique van der Elst

Per 1 augustus 2014 komen busladingen probleemkinderen de school bestormen

Fabel 'Ik herinner me een cartoon van pakweg twee jaar geleden waarin een kwijlend, bedlegerig kind de klas in wordt gereden. Dat is klinkklare onzin. Wat het wél is: Goed onderwijs dat rekening houdt met de mogelijkheden van leerlingen. Om knelpunten te voorkomen kun je zaken, vakken, situaties eromheen aanpassen.'

Het speciaal onderwijs wordt opgeheven

Fabel 'Een foutief bericht van het NOS Journaal in 2006. Het speciaal onderwijs blijft gewoon bestaan voor kinderen die het nodig hebben. Het budget blijft hetzelfde voor de ruim 70.000 plaatsen in het speciaal onderwijs en bijna 41.000 rugzakken in het reguliere onderwijs. Er is meer ruimte om de middelen in te zetten, passend bij de situatie, dus meer maatwerk. Ook is het zo dat als er minder leerlingen naar het speciaal onderwijs gaan, er in een regio meer geld is voor ondersteuning op de reguliere scholen.'

Het rugzakje vervalt per direct

Feit 'De leerlinggebonden financiering vervalt. Veel samenwerkingsverbanden, scholen en ouders geven aan dat ze het rugzakje in het kader van de continuïteit voor de meeste leerlingen het komende jaar nog voortzetten. Daarna is het afhankelijk van de afspraken in het samenwerkingsverband hoe de toewijzing van extra ondersteuning op school plaatsvindt, en uiteraard van de ondersteuningsbehoefte van de leerlingen.'

Er komt wéér iets bij

Voornamelijk Fabel Passend onderwijs is geen extra taak voor docenten. Het is geven van goed onderwijs zodat zo veel mogelijk kinderen een kans krijgen op

een reguliere school. Hiervoor is een regionaal budget beschikbaar, waarmee meer ruimte ontstaat om creatieve oplossingen te bedenken met elkaar, zoals het aanbieden van structuurklassen of diploma-trajecten. Maar ook om docenten beter toe te rusten.'

Passend Onderwijs is geen bezuiniging

Feit 'Bij indiening van de wet, in 2011, zat er inderdaad een bezuiniging op van 300 miljoen. Die eis is er helemaal afgegaan. Datzelfde geldt voor de bezuiniging van 50 miljoen bij de inpassing van lwoo en pro in passend onderwijs. Maar de negatieve boodschap blijft hangen. Het totale budget voor passend onderwijs blijft gelijk. Wel wordt het geld anders verdeeld, op basis van het totaal aantal leerlingen in de regio. Hierdoor krijgt elk samenwerkingsverband in verhouding evenveel geld. Door deze verevening (2015-2020) gaan sommige samenwerkingsverbanden er op achteruit en andere er op vooruit.'

Er komt geen plaatsingsplicht

Feit 'Scholen hebben straks niet de plicht om elke leerling die wordt aangemeld te plaatsen. Wel krijgen de schoolbesturen zorgplicht. Zorgplicht betekent dat scholen ervoor moeten zorgen dat iedere leerling die op hun school zit, of die zich bij hun school aanmeldt, een passende onderwijsplek krijgt binnen het samenwerkingsverband.'

De regionale expertisecentra worden opgeheven

Feit 'Regionale expertisecentra zijn samenwerkingsverbanden van het speciaal onderwijs. Deze worden opgeheven. De scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs vormen samen met de reguliere scholen in een regio een samenwerkingsverband passend onderwijs.'

Cijfers

>In 2012 kregen 111.356 leerlingen een vorm van zware ondersteuning.
>Dat is 4,33% van het totaal aantal leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs.
>In 2003 waren dat nog 64.928 leerlingen (bijna 54.000 in het (v)so en 11.000 met een rugzak; 2,52%).